

„**HATÁRTALAN KÉMIA...**”



Szalay Luca

Új MKE-honlap a kémiatanításhoz

Divatos és hálás téma manapság a hálózat kutatás, amelynek hazánkban is neves képviselői vannak [1]. Nyilván nem véletlenül nő ennek a területnek a jelentősége, hiszen matematikai, természettudományi és társadalomtudományi vonatkozásai is bőven akadnak. A mindennapokban ezekből leginkább azt érzékeljük, hogy globalizálódó világunkban az internetet és az infokommunikációs eszközök teremtette lehetőségeket kihasználva, spontán önszerveződéssel vagy különféle kezdeményezések nyomán gombamód szaporodnak az azonos érdeklődési köröknek vagy érdekközösségeknek megfeleltethető csoportosulások. Se szeri, se száma az így létrejött valódi, virtuális vagy párhuzamosan mindkét közegben működő hálózatoknak. Ezek megfelelő körülmények esetén hihetetlenül gyors növekedésnek indulhatnak, és a korábbi technikai feltételek mellett elképzelhetetlen kicsi reakcióidővel, széles körben és gyakran nagyon hatékonyan adnak válaszokat egyes problémákra.

Magától értetődő, hogy a hálózatosodás egyik legfontosabb terepének minden országban és nemzetközi szinten is az egész társadalmat átfogó, hatalmas oktatási rendszernek kell(ene) lennie. A folyamat természetesen megindult, és már a természettudományok, sőt speciálisan a kémia tanítása és tanulása területén is produkált komoly eredményeket, különösen Németországban [2] és az angolszász országokban [3-5], valamint európai szinten is [6].

Magyarországon ez a folyamat sajnos elég lassan halad. A kémiát tanító tanárok személyes találkozásainak lehetősége az utóbbi évtizedekben (a viszonylag szűk kört érintő regionális és országos versenyek kivételével) megcsappant. Kevés a szaktárgyi továbbképzés és konferencia, a pedagógiai intézetek és a szaktanácsadás működésének feltételei sokat romlottak. A természettudományos

óraszámok csökkenése miatt gyakran egyetlen kolléga tanítja egy (vagy akár több) iskolában a kémiát. Ennek következtében a kémiatanárok sokszor úgy érzik, magukra vannak hagyva az újukba tornyosuló nehézségek leküzdésében. Ráadásul az átlagéletkoruk magas [7], s az utóbbi években sajnos nagyon kevés fiatal szerez Magyarországon kémiatanári diplomát. Mindezen problémák együttesen azt eredményezték, hogy a kémiatanárok többsége már csak az oktatás színvonalának fenntartásáért harcol, megújulásra, szakmai eszmecserére, a minőség javítására nemigen nyílik lehetősége (és alig-alig marad energiája).

Mindemellett elmondható, hogy azért számos jó kezdeményezés (folyamatosan működő honlapok, pl. [8, 9], levelezőlisták, pl. [10],) létezik a kémiatanárok munkájának segítésére. Az egyirányú információáramlason túl az önszerveződésre is igen reményt keltő lehetőségeket mutat be a megújult Sulinet [11], ahol biztonságos környezetben lehet a szűkebb szakmai érdeklődési körnek megfelelő csoportokat alkotni.

A Magyar Kémikusok Egyesületének (MKE) véleménye szerint azonban szükség lenne arra, hogy a magyar nyelven tanító kémiatanárok a hazai kémikustársadalom nagy közösségébe szerveződve juthassanak hozzá a munkájukat megkönnyítő sokféle információhoz, módszertani javaslatához és oktatási segédanyaghoz. Az MKE Kémiatanári Szakosztály vezetősége ezért a létező levelezőlisták segítségével 2012. március 7-19. között kérdőíves felmérést végzett a kémiatanárok körében. Ennek eredményeként egyértelművé vált, hogy az MKE szándéka találkozik a tanár kollégák azon igényével, hogy közvetlenül és egy helyen hírt kaphassanak az őket érdeklő továbbképzésekről, konferenciákról, kiadványokról, versenyekről, és egyúttal szükség esetén letölthessenek onnan különféle, szabad felhasználású dokumentumokat, prezentációkat, szakmódszertani anyagokat, s megismerhessenek számukra hasznos internetes oldalakat, szoftvereket. Ezért az MKE 2012. évi Küldöttközgyűlése megszavazta az aktív (azaz közoktatásban jelenleg is tanító) kémiatanárok számára a 2013-as évre a kedvezményes (50%, 3500 Ft) MKE-tagdíjat. Az MKE Kémiatanári Szakosztályának vezetősége pedig egy olyan honlap fejlesztésébe kezdett, amely néhány héten belül az MKE honlapjáról ([12]) és közvetlenül is bárki számára elérhető lesz az interneten, és sok, a kémiatanárok által használható anyagot, internetes hivatkozást, hírt tartalmaz. Mivel az MKE Kémiatanári Szakosztálya vezetőségének véleménye szerint a hálózatosodás és az egymás munkájának segítése úgy valósulhat meg leghatékonyabban, ha a kollégák alkalmi látogatóból a honlap rendszeres használójává és a közösség aktív tagjává válnak, szorgalmazni kívánjuk, hogy minél több kémiatanár lépjen be a Magyar Kémikusok Egyesületébe. Ezért lesz az MKE kémiatanári honlapjának egy, csak az MKE-tagok számára elérhető

része, ahonnan terveink szerint sok, a kémiatanításhoz közvetlenül vagy tetszőleges átalakítás után, rugalmasan használható fájl tölthető le. Az egyesületi tagok természetesen több más kedvezményben is részesülnek. Például postán, ingyenesen megkapják a Magyar Kémikusok Lapja minden számát (amely az utóbbi években már gyakran közöl a kémiatanárok számára is érdekes és hasznos cikkeket) és csökkentett áron juthatnak hozzá bizonyos szolgáltatásokhoz, továbbképzésekhez. Nyugdíjas kémiatanár kollégáink pedig eleve a rendes (7000 Ft-os) éves tagdíj 50%-át fizetik.

Terveink szerint az új honlapon a friss hírek között megjelennek majd a különféle események meghívói, pályázati lehetőségek és versenykiírások. Természetesen lesz közvetlen internetes hivatkozás az Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaverseny első két fordulójának feladatait és megoldásait, ill. a KÖKÉL legfrissebb számát is tartalmazó oldalakra. (Ez utóbbi a pontgyűjtő versenyben a diákok által aktuálisan megoldandó és beküldendő feladatsort is tartalmazza.) Hírt adunk majd az egyes tankönyvek és digitális tananyagok megjelenéséről és beszerzési módjáról, a kémiatanárok számára továbbképzési lehetőséget jelentő tanfolyamokról, konferenciákról, doktori képzésről, a szakmódszertan újabb irányzatairól, a kémiatanári szakdolgozatokról. Információkkal és letölthető vegyszercímkekkel, útmutatóval, mintafájlokkal igyekszünk majd segíteni a szertárkarbantartást (amely már sok év óta neuralgikus pont a kémiatanárok életében), valamint a vegyszerek és eszközök beszerzését és a hulladékok elszállítását. A szabadon elérhető oktatási segédanyagok között a kész (de tetszőlegesen átalakítható) tanulókísérleti feladatlapok és projektervek mellett több oldalnyi hasznos internetes hivatkozást közlünk, amelyek például látványos kísérletekről készült videókhoz, a kémiatanításhoz használható érdekességekhez és interaktív periódusos rendszerekhez vezetnek.

Az új kémiatanári honlapon az a – korábban már több kolléga által felvetett – ötlet is megvalósulhat, hogy bemutatjuk, milyen továbbtanulási és karrierlehetőségeket kínál a kémiatudomány, illetve a vegyipar / gyógyszeripar. Terveink szerint itt először közvetlenül az egyes szakképző és felsőoktatási intézmények, ill. kutatóintézetek, vállalatok (PR) oldalaira vezető internetes hivatkozásokat tüntetünk fel. Hosszabb távon pedig felajánljuk az ezekben az intézményekben, üzemekben, gyárakban dolgozó kollégáknak a lehetőséget arra, hogy saját magukat „reklámozó” anyagokat helyezzenek el itt. Készíteni kívánunk egy olyan prezentációt is, amely összefoglalja a kémia által nyújtott továbbtanulási és karrierlehetőségeket, és osztályfőnöki órán levetíthető (például fakultációválasztás előtt). Ennek az előadásnak a diáorát, valamint a hozzá tartozó háttéranyagot szintén elhelyezzük majd az új kémiatanári honlapon.

Természetesen örömmel fogadjuk majd a kollégák észrevételeit, javaslatait is a rendszeresen frissülő és bővülő honlaphoz annak érdekében, hogy mindenki számára hasznos, a kémiatanítást segítő eszközzé válhasson.

Irodalomjegyzék:

- [1] <http://halozatkutatas.lap.hu/>
- [2] <http://sinus.uni-bayreuth.de/2930/>
- [3] <http://www.rsc.org/learn-chemistry>
- [4] <http://my.rsc.org/talkchemistry>
- [5] http://portal.acs.org/portal/acs/corg/content?_nfpb=true&_pageLabel=PP_EDUCATION&node_id=89&use_sec=false&__uuid=43b16f70-c835-42d7-8de1-f7b012c0005b
- [6] <http://www.scientix.eu/web/guest/home>
- [7] <http://oknt.blog.hu/>
- [8] <http://www.kfki.hu/chemonet/index1.html>
- [9] <http://www.kemavill.hu/>
- [10] <http://www.chem.elte.hu/pr/kemtaninfo.html>
- [11] <http://kozosseg.sulinet.hu/hu>
- [12] <http://www.mke.org.hu/kezdolap.html>

(A honlapok utolsó megtekintésének időpontja 2012. nov. 2.)

Dr. Szalay Luca
ELTE Kémiai Intézet
luca@chem.elte.hu